

Slitesterkt humør i Guds hus på Åmot

Det var en gang ei lita mus som hadde forvillet seg oppover midtgangen i Åmot kirke, midt under gudstjenesten en søndag formiddag. Den kvinnelige presten sto med ryggen til menigheten, og leste alle liturgiske handlinger. Bordet var dekket for et noe dramatisk avbrudd med høye skrik om hjelp oppe fra alteret.

På en av de fremste benker satt et par alvorlige "rampegutter" – begge mangeårige medlemmer av Torpa menighetsråd. Nå bøyer Egil Hagaseth (69) seg over til Anton H. Klevmoen (83) og hvisker: "– Skal vi ta a"?"

"– Ja, det gjør vi", humret Anton. Egil griper til nærmeste salmebok og lusker helt lydlost ut på kirkegulvet. PANG! så trakk musa sitt siste sukk. Like ubemerket og stille tok han musa i halen og marsjerte med udyret ut kirkedøren. Presten ante ingen ting om hvorfor enkelte nedover i kirkeradene smilte og smålo så godt av hva hun måtte ha sagt.

På sin 60 års-dag fikk Egil Hagaseth et trefat som minne, hvor denne episoden er malt av Hugulia-kunstneren Hilmar Nereng, som vi før har presentert i Hugustubben. Denne gjengivelsen kan gjerne stå som eksempel på det trauste, robuste og tolerante miljøet som fins blant menneskene i Nord-Torpa. Her var alltid biskop Rosemarie Köhn velkommen, selv om det blåste friskt omkring henne i resten av landet. Hit kom omstridte Siri Sunde som prest, også hun med full støtte fra Hamar bispedømme som helt siden Kristian Schjelderup og Alex Johnsons tid på 1950-70-tallet er kjent landet rundt for sine biskoper med færrest fordommer.

Hvorfor høyt oppi lia?

Den hvitmalt Åmot kirke skimter vi langt oppe i lia når vi passerer Åmot på vei til Hugulia. Hvem visste at ikke bare kirken er 8-kantet? Slik ble også kirkegården

utformet som fra starten i 1823. Har du tid en dag, ta en tur og studer navnene og tekstene på alle gravstøttene på den særdeles velstelte kirkegården hvor "slitets folk" fra Nord-Torpa gjennom minst tre århundrer har fått sin siste hvile. Hvert gravsted har sin historie. De fleste fra jord- og skogbruksfamilier. Tenk hva de kunne ha fortalt, hvis de hadde vært i live?

Åmot kirke har helt siden innvielsen for snart 190 år siden alltid hatt bare 8-9 gudstjenester i året. På det minste er det bare 10 tilhørere i salen, mer vanlig opptil 30-40. Presten har for lengst sluttet å tale fra prekestolen høyt, høyt over alteret – fra en tid prestene skulle være høyt opphevet over folket.

Søker "personlig" kontakt

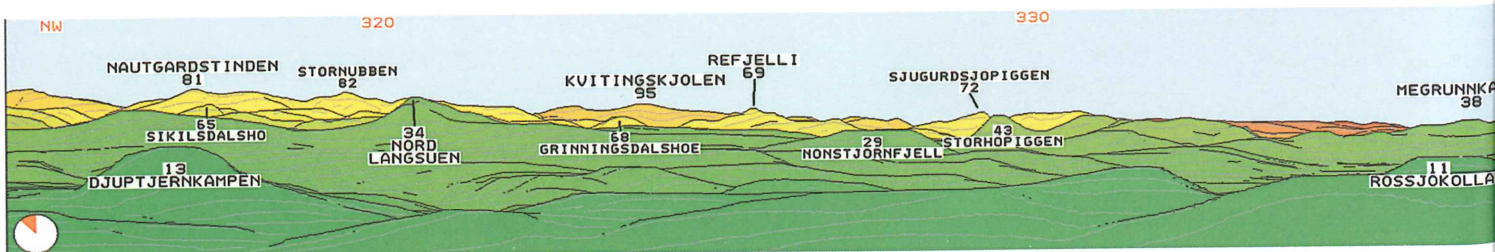
Også hyttefolk tas vel imot. Og skulle du besøke kirken en 17. mai eller julaften, er salen fullsatt med 350-400 mennesker. Det er ikke slik at bygdefolket har vendt kirken ryggen. Tvert imot, antall ungdom som konfirmerer seg er like oppunder 100 prosent. Dåpshandlinger langt over 100 %, for utflyttede småbarnsforeldre vender gjerne tilbake på en slik dag. Dugnader og innsamlingsaksjoner har alltid høy deltagelse. Ikke minst fordi kirken alltid har vært en viktig møteplass når "slekt skal følge slekters gang", som ved barnedåp, brylluper og begravelser. Da taler presten med folket – ikke mer "upersonlig" til dem...

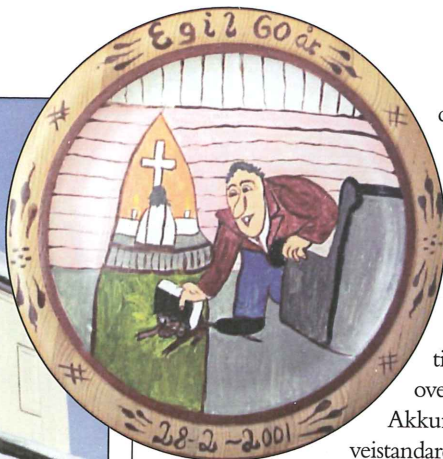
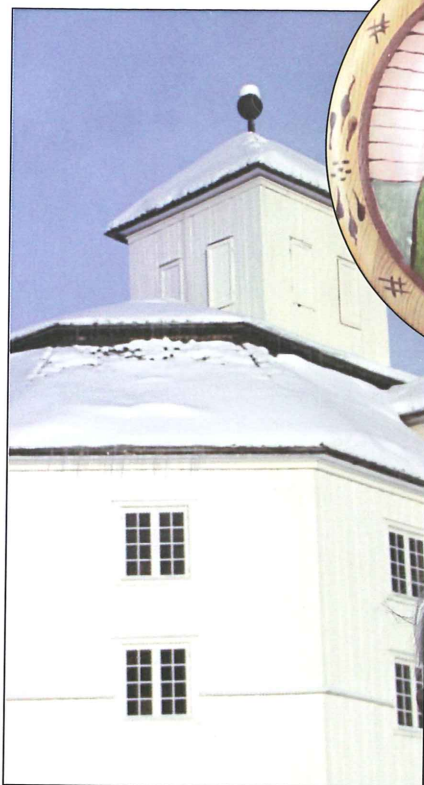
Husker du Henrik Ibsens fortelling om fattigdom og nød i Norge under Napoleonskrigene og kornblokaden 1808-1811, da desperate

Terje Vigen rodde til Danmark for å skaffe sørlandsfamilien sin korn til brød å leve av? På den tid var Danmark-Norge i krig med bl.a. England, som svarte med å forby all sjøtransport mellom Norge og Danmark. Vi fikk vårt 1814, med løsrivelse fra Danmark. Midt under disse krigs- og nødsår, som ble etterfulgt av mange frost og uår, ble Åmot kirke planlagt og bygget. Uten at vi vet det, ble sikkert alt tømmeret skaffet gratis til veie av bygdas skogbrukere. Sikkert er det i hvert fall at den som skjenket eiendommen til Kirken, var gårdbruker Lars Berg på Aamodt gård.

En kirke for en hest

Det fortelles at da mektige amtmann Sommerfeldt, som tok initiativ til et folke-

du skal kjøre over Dokka ved jernbrua ved Åmot, ser du den gamle veien som går like til høyre oppover langs elva. Akkurat slik var veistandarden i 1823 – en smal bygdevei, bred nok til at to hester med høylass kunne møtes.

Låser opp kirken for deg

“Hovedveien” forbi Åmot kirke er for lengst borte, selv om vi også aner stykker av den – som “Øvrevegen” – på Torpapakartet. Uansett vil besøkende til kirken bli slått av undring over hvor vakker utsikt det er fra kirkebakken utover hele Torpadalen. Men du kan ikke møte opp kl 11 hver søndag til gudstjeneste på Åmot. Les heller annonser i lokalpressen og kirkens hjemmeside, eller ta vare på menighetsbladet for Nordre Land og Torpa som de fleste butikene har liggende.

Vår mann som fanget musen, Egil Hagaseth fra Aust-Torpa (men har hele sin mors slekt fra Hugulia), synes det er synd hvis noen vil se kirken og møter stengt dør. Den hjertevarme kirkepensjonisten sitter på kirkens nøkler hjemme i Lillehammervegen 1973, og vil mer enn gjerne avtale tid til besøk – helst med flere i en gruppe – slik at også hyttefolk får se den vakre kirken innvendig. Ring ham på 61 11 95 08. Eller send E-mail til: egihaga@online.no <egihaga@online.no>

møte i 1816 for å diskutere avgivelse av tomt, “uden ringeste Godtgjørelse”, var det sterke krefter i Vest-Torpa som forlangte tomt nærmere seg, nede ved Dokka-elva – “Thorpens kaldeste sted”. Folk fra Nord-Torpa deltok i drakampen for å få den nærmere seg, et sted i Aust-Torpa. (Skillet mellom Aust- og Vest-Torpa går som i dag langs Dokka-elva).

Lars Berg fra gården Aamodt i Aust-Torpa ivret for å få kirken østover – opp i høyden – på sin egen grunn! Han overbeviste angivelig Statens mann, amtmann Sommerfeldt med et løfte til slutt om at hvis han kunne ordne det, skulle han få en fin hest på kjøpet. Og det kunne visstnok ikke, hva folk sa, amtmanden med sin beste vilje si nei til...

Når vi i dag ser kirken så høyt oppe i lia, altså ikke langs “vår hovedvei” til Hugulia, skal vi huske at hovedveien gjennom Torpa i gamle dager gikk der oppe i høyden. Like før

Egil Hagaseth (69) og Anton H. Klevmoen (83) har vært ildsjeler i Åmot kirke i mange tiår.

ga@online.no <egihaga@online.no> Ikke glem å spørre ham om å få se sakrestiet, hvor den bratte trappen opp til prekestolen går opp. Det er en opplevelse å få lov å stå der, og se utover alle benkene fra en slik høyde. Du fornemmer det samme som en skihopper ser like før han skal sette utfor...

Spør også om å få se den smarte oppfinnelsen like bak alteret, som ikke mange vet om. Før i tiden var det nemlig klokkerens plikt å følge presten opp den bratte trappen. Det var klokkerens jobb å åpne døren for presten inn til “hylla” med prekestolen. For å slippe å gå den tunge vei opp, har en snekket laget en “vripinne” nede i 1. etasje som automatisk åpner prekestoldøren så presten kan anstige frem for menigheten med verdighet – og slippe å lukke døren selv etter seg...

Hva skjer i Åmot kirke til sommerens slutt?

APRIL:

2. Påskedag - Mandag 5. april kl. 13:
Høytidsgudstjeneste
Sokneprest Berit Rinde med kantor Eva Engman og klokker Solveig Lium

MAI:

Lørdag 15. mai kl 11:
Konfirmantseminar
Sokneprest Berit Rinde

Søndag 16. mai kl 11:
Samtalegudstjeneste
Sokneprest Berit Rinde

Mandag 17. mai kl 10:
Festgudstjeneste
Med sokneprest Berit Rinde, kantor Eva Engman og klokker Solveig Lium

JUNI:

Søndag 6. juni kl 11:
Konfirmasjonsgudstjeneste
Sokneprest Berit Rinde

AUGUST:

Søndag 1. August kl 11:
Høymesse

Tips en venn om Åmot kirkes program:

<<http://www.nordre-land.kommune.no/gudstjenesteliste.96610.no.html>>

